

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13 hallituksen esityksen johdosta laiksi maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunta on 25 päivänä maaliskuuta 1994 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä tarkoitetun hallituksen esityksen n:o 27.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut asiasta lausunnon, joka on tämän mietinnön liitteenä.

Valtiovarainvaliokunnan asettamassa verojaostossa, joka on valmistellut mietinnön valiokuntaa varten, ovat olleet kuultavina maatalousneuvos Seppo Hassinen, ylitarkastaja Erkki Kaarakainen ja eläinlääkintöylitarkastaja Pirkko Skutnabb maa- ja metsätalousministeriöstä, budjettineuvos Erkki Virtanen ja budjettisihteeri Elna Selinheimo valtiovarainministeriöstä, osastonjohtaja Markku Suojanen Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta sekä johtaja Tuomo Yli-Ketola TLK Trading Ltd Oy:stä.

Hallitus ehdottaa sianlihan vientikustannusmaksua alennettavaksi kultakin teurastamonharjoittajan teurastaman sian lihakiloilta 30 penniin riippumatta ruhon painosta. Sianlihan vientikustannusmaksu on ollut 1 päivästä tammikuuta 1993 30 penniä sianlihakilolta, jos ruho painaa enintään 76 kiloa, ja 100 penniä, jos ruho painaa yli 76 kiloa ja enintään 80 kiloa, ja 150 penniä, jos ruho painaa yli 80 kiloa.

Esityksen antamista on perusteltu taannoin tapahtuneella elintarvikealan lakon laajenemisella työsuluksi, jolloin tuottajien kannalta talou-

dellisia menetyksiä on tullut erityisesti sianlihan tuottajille. Menetykset tulevat pääosin vientikustannusmaksun progressiivisesta perinnästä teuraspainon noustessa. Lisäksi vientikustannusmaksun muutos on hallituksen esityksen mukaan osa sopeuttamisprosessia, joka on välttämätön mahdollisen Euroopan unionin jäsenyyden kannalta.

Sianlihan vientikustannusmaksun alennus on saatettu voimaan valtioneuvoston päätöksellä 21 päivänä maaliskuuta 1994.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä sellaisenaan.

Valiokunta edellyttää, että hallitus ja erityisesti maa- ja metsätalousministeriö seuraavat huolellisesti sianlihan tuotantomäärien kehitystä ja valtioneuvosto ryhtyy valtuuksiensa puitteissa pikaisesti vientikustannusmaksun osalta toimenpiteisiin tuotannon kasvun hillitsemiseksi, mikäli siitä aiheutuu tuotannollisia häiriöitä tai valtion menojen lisääntymistä tahi vientikustannusvastuun siirtymistä muille maataloustuottajille.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1994

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Saari, jäsenet Heikkinen, Hämäläinen, Jokiniemi, Kallis, Laaksonen, Lahtinen (osittain), Lahti-Nuuttila,

Luukkainen, Malm, Mäki-Hakola, Ryynänen, Sasi, Tiuri, Turunen, Törnqvist ja Vihriälä sekä varajäsenet Apukka, Backman, Renko, T. Roos ja Saastamoinen (osittain).

Vastalauseita

I

Sianlihan vientikustannusmaksun alentamista perustellaan hallituksen esityksessä elintarvikealan lakolla ja työsululla sekä mahdolliseen EU-jäsenyyteen liittyvällä sopeutumisprosessilla.

Kumpikaan peruste ei ole riittävä eikä edes perusteltu näin mittavalle, yli 40 miljoonan markan suuruiselle ylituotannon markkinoinismaksun alentamiselle. Elintarvikealan lakko ja työsulku olivat lyhytaikaisia ja niiden vaikutukset sianlihan tuottajien taloudellisiin menetyksiin olivat väliaikaisia.

Lakiesitys ei pyri korvaamaan näitä hetkellisiä menetyksiä, vaan antaa sianlihan tuottajille pysyvän edun. Vientikustannusmaksun pysyvälle alentamiselle esitetty EU-perustelu on kestävänsä ensinnäkin siksi, että hallitus ei ole vielä pystynyt edes ilmoittamaan omaa kantaansa EU-jäsenyyteen. Mahdolliseen jäsenyyteen liittyvät maatalousratkaisut ovat muutoinkin auki ja

sianlihankin osalta asia täytyisi ratkaista kokonaisuuden osana, ei irrallisena vain yhtä tuottajaryhmää tukevana asiana.

Maatalouden sisäisen ylituotannon kustannusjaon vääristäminen esitetyllä tavalla ei ole perusteltua. Lain hyväksymisen seurauksena olevan sianlihan ylituotannon ja siitä seuraavan vientituen kasvamisen maksajiksi joutuvat nyt muiden maataloustuotteiden tuottajat.

Esityksen perustelu EU-jäsenyyden edellyttämästä välttämättömästä sopeuttamisprosessista edellyttäisi muunlaisia toimenpiteitä kuin ylituotannon kasvattamista. Näin sopeutuminen vain hankaloituu.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1994

Jouni Backman
Tuulikki Hämäläinen
Timo Laaksonen

Pentti Lahti-Nuuttila
Kerttu Törnqvist

Timo Roos
Asko Apukka
Hannele Luukkainen

II

Ensimmäisessä vastalauseessa esitettyjen perustelujen ohella lakiesitys tulee hylätä myös eläinsuojelullisin perustein. Mikäli sianlihan vientikustannusmaksun painorajat poistetaan, se johtaa siihen, että sikoja kasvatetaan nykyistään suuremmassa ahtaudessa, ellei sikojen tuotantoyksikkökohtaista lukumäärää samalla alenneta.

Lakiesityksen yhteydessä olisi tullut antaa ministeriön päätös sikojen kasvattamisessa noudatettavista eläinkohtaisista minimimitoista, jotta sikojen kasvattaminen täyttäisi eläinsuojelulain ja -asetuksen määräykset.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1994

Hannele Luukkainen

EDUSKUNNAN
MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNTAHelsingissä
12 päivänä huhtikuuta 1994
Lausunto n:o 1*Valtiovarainvaliokunnalle*

Eduskunta on lähettäessään 25 päivänä maaliskuuta 1994 hallituksen esityksen n:o 27 laiksi maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa valtiovarainvaliokunnalle.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina maatalousneuvos Seppo Hassinen maa- ja metsätalousministeriöstä, budjettisihteerinä Elina Selinheimo valtiovarainministeriöstä ja johtokunnan sihteerinä Tage Ginström Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista. Lisäksi Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto on antanut kirjallisen asiantuntijalausunnon.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan sianlihan vientikustannusmaksua alennettavaksi kultakin teurastamoliikkeen harjoittajan teurastaman sian lihakilolta 100 pennistä 30 penniin, jos ruho painaa yli 76 kiloa ja enintään 80 kiloa, ja 150 pennistä 30 penniin, jos ruho painaa yli 80 kiloa. Vientikustannusmaksulla katetaan maataloustuottajien osuutta maataloustuotteiden vienti-

kustannuksista. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan välittömästi eduskunnan hyväksyttyä esityksen. Sianlihan vientikustannusmaksun alentaminen on saatettu voimaan valtioneuvoston päätöksellä 21 päivänä maaliskuuta 1994.

Valiokunta toteaa, että vientikustannusmaksun alentamisen voimaantuloajankohtaa on erityisesti perusteltu elintarvikealan työtaistelutoimenpiteiden laajenemisella työsuluksi. Työsulku alkoi kuitenkin 10 päivänä maaliskuuta 1994 ja hätäteurastuksiin jouduttiin jo seuraavalla viikolla. Valiokunta esittääkin valtiovarainvaliokunnan tutkittavaksi, että mietinnössä edellytettäisiin vientikustannusmaksun alentamista jo 14 päivästä maaliskuuta 1994 lukien.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä edellä mainitulla huomautuksella.

Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää kunnioittaen lausuntonaan,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Iivari, jäsenet Järviolahti, Kalli, Koski, Lahikainen, Ollila,

Pulliainen, Rajamäki, Rinne, Saario ja Westerlund sekä varajäsen Puhakka.

Eriäviä mielipiteitä**I**

Sianlihan markkinoimismaksun poistamisesta jo päättyneellä elintarvikealan lakolla perustellen on uskomaton. Lakkoon liittyvät häiriöt ja niiden korvaamisen voi ymmärtää, mutta kun kysymyksessä on pysyvä 40 miljoonan markan

ylituotannon markkinoimismaksun poistaminen tällä perusteella, ei sitä voi hyväksyä.

Erityisesti viljan ylituotannosta aiheutuva tuottajien vientivastuu on noussut rajusti. Kotieläintuottajien vastuu on erityisesti painottunut

liikaa. Sianlihantuottajien vastuiden poisto merkitsee tietysti ylituotannon seurausten hoitamista muiden toimesta. Samoin painorajoituksiin tulevat muutokset merkitsevät sianlihan ylituotannon kasvua ja edelleen tänä vuonna vientituen kasvua.

Hallituksen nopea reagointi ja halu järjestää merkittävä lisätulo suurehkoille sianlihantuotta-

jille on huomionarvoista saman hallituksen ollessa totaalisen piittaamaton toimeentulovaikeuksissa ja ahdingossa elävien ihmisten asemasta.

Katsommekin,

että valiokunnan olisi tullut lausuntoon esittää hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämistä.

Helsingissä 12 päivänä huhtikuuta 1994

Kari Rajamäki
Erja Lahikainen

Heikki Rinne
Ulpu Iivari

II

Hallituksen ehdotus korvata elintarvikealan lakon ja työsulun sianlihantuottajille aiheuttamat taloudelliset vahingot johtaa väistämättä vientikustannusmaksujen tuoton alenemiseen jopa 40 miljoonalla markalla ja sianlihan tarjonnan lisääntymiseen vähintään 4,5 miljoonalla kilolla. Näin syntyvä liikatuotanto aiheuttaa virheinvestointeja sekä vääristää vastuusuhteita maatalouden sisällä. Kun työtaistelun vahingot voi-

taisiin korvata tuottajille ilman edellä kuvatun kaltaista seurausvaikutusta, tulisi hallituksen esitys hylätä.

Katsonkin,

että valiokunnan olisi tullut lausuntoon esittää hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämistä.

Helsingissä 12 päivänä huhtikuuta 1994

Väinö Saario